

Externe re-integratie: weggegooid geld?

JOOP VAN ZIJL

Onlangs publiceerde het College voor Stedelijke Innovatie van het kenniscentrum Nicis Institute de uitkomst van een onderzoek naar de kosten van bemiddeling van langdurig werkloze werknemers naar een baan. Van de 90.000 bijstandsgerechtigden die bemiddeld werden, vond 23% ofwel 21.000 een baan, waarmee de kosten per baan € 69.000 zouden bedragen. Als echter degenen niet meegeteld zouden worden die op eigen kracht ook wel een baan hadden gevonden, zouden de kosten per baan oplopen tot € 573.000 per baan. Volgens staatssecretaris Aboutaleb van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is het onderzoek broddelwerk. Hij stelt dat de re-integratie van langdurig werkloze werknemers maar € 10.000 per werknemer kost en dat in 50% van de gevallen een baan wordt gevonden.

Wie in deze discussie het gelijk aan zijn zijde heeft, laat ik graag in het midden. Er was nog niet eerder onderzoek gedaan naar de kosten van re-integratie van langdurig werkloze werknemers en kennelijk zijn er nog wat 'definitieverschillen'. Naar aanleiding van de discussie heb ik mij echter afgevraagd of ook al eens onderzoek gedaan zijn naar de re-integratie van arbeidsongeschikte werknemers? Ik heb van een dergelijk onderzoek nog nooit gehoord, maar het zou mij niet verbazen als de kosten van een geslaagde 'externe' re-integratie in dezelfde orde van grootte liggen als die voor langdurig werkloze werknemers.

Waar hebben we het dan over? In het Burgerlijk Wetboek staat dat de werkgever verplicht is te bevorderen dat de arbeidsongeschikte werknemer die zijn eigen werk niet meer kan verrichten wordt ingeschakeld in passende arbeid in zijn eigen bedrijf. Indien in de eigen onderneming geen passende arbeid voor-

handen is, moet de werkgever bevorderen dat de arbeidsongeschikte werknemer wordt ingeschakeld in passende arbeid in een ander bedrijf. Het eerste, de interne re-integratie dus, wordt door het UWV aangeduid als 'het eerste spoor'. De verplichting tot interne re-integratie heeft de werkgever zo lang de arbeidsovereenkomst voortduurt. Tot het tweede, de externe re-integratie of re-integratie in 'het tweede spoor', is de werkgever verplicht zo lang de verplichting tot loon-doorbetaling duurt. In de regel dus gedurende de eerste 104 weken van ziekte.

Zodra de werkgever toe is aan externe re-integratie gaat het UWV er van uit dat de werkgever daarvoor een re-integratiebedrijf inschakelt. Hoewel een positieve verplichting daartoe in de wet ontbreekt, is het niet inschakelen van een re-integratiebedrijf geen optie. Indien de werknemer na 104 weken niet conform zijn mogelijkheden arbeid verricht, beoordeelt het UWV of de werkgever zich voldoende heeft ingespannen voor de re-integratie van de werknemer. Een negatief oordeel van het UWV wordt afgestraft met een verlenging van de verplichting van de werkgever om het loon van de werknemer tijdens ziekte voor 70% door te betalen met in beginsel nog eens 52 weken. Het UWV is erg 'gemotiveerd' als het gaat om het opleggen van deze 'loonsancties', die moet waarborgen dat werknemers voldoende re-integratiekansen krijgen en 'en passant' ook nog het UWV voor een jaar bevrijdt van het betalen van een WIA- of WW-uitkering. Zonder inschakeling van een re-integratiebedrijf zal het UWV vrijwel nooit concluderen dat de werkgever voldoende re-integratie-inspanningen heeft gepleegd en dus steeds een loonsanctie opleggen. Voor werkgevers is dus sprake van min of meer verplichte winkelnering bij een

re-integratiebedrijf, zij het dat de werkgever nog wel mag kiezen bij welk re-integratiebedrijf hij zijn euro's wil achterlaten. Met een re-integratietraject zijn al gauw ettelijke duizenden euro's gemoeid. Van een resultaatsverplichting is natuurlijk geen sprake en alleen heel grote werkgevers die heel vaak dergelijke opdrachten geven kunnen meten welke re-integratiebedrijven nu vaker dan andere er in slagen een arbeidsongeschikte werknemer bij een andere werkgever te plaatsen. In mijn praktijk zie ik niet of nauwelijks dat de externe re-integratie leidt tot plaatsing. En laten we eerlijk zijn: een dergelijke plaatsing is ook niet eenvoudig omdat de meeste werkgevers niet zitten te wachten op gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemer, de daaraan door de wetgever verbonden financiële voordeeltjes ten spijt. Het komt er in de praktijk op neer dat de werkgever een re-integratiebedrijf inschakelt om geen loonsanctie te krijgen, zonder dat er veel hoop is om voor de werknemer ook echt een plaatsing te realiseren. Bij dit sombere beeld zou het wel eens zo kunnen zijn dat de totale kosten van externe re-integratie van arbeidsongeschikte werknemers per extern geplaatste werknemer ergens in de buurt zou liggen van de kosten die in het bovengenoemde onderzoek voor een geslaagde re-integratie van een langdurig werkloze werknemer berekend zijn. ■

mr. J.P.M. (Joop) van Zijl, advocaat in Tilburg

P.S. Overigens: zouden er re-integratiebedrijven zijn die menen dat bovengenoemd beeld geen recht doet aan de resultaten van hun inspanningen en die wel 'echte' resultaten halen, dan kunnen zij zich bij mij melden. Ik heb nog een groot aantal cliënten waarvoor zij de daad bij het woord kunnen voegen!